

**JE WORDT EEN ANDER
THEATER
BABEL
ROTTERDAM**

Stichting Theater Babel Rotterdam

Jaarverslag 2018

Inleiding

“Er is niets waar ik mij meer over kan opwinden dan het ontkennen en vergeten van de ander”

Paul Röttger

Het gaat goed met Babel.

De activiteiten zijn uitgevoerd op basis van de cultuurplan beschikking van € 308.000. Aangezien dit lager was dan gevraagd in de cultuurplan aanvraag, is door bestuur en directie in samenwerking met Pameijer en de Gemeente Rotterdam gezocht naar extra gelden om het ontstane tekort op te lossen.

Dat was in 2018 opnieuw gelukt, mede dankzij een belangrijke bijdrage van de Gemeente Rotterdam van € 150.000 ter dekking van het exploitatietekort in 2018. Door deze subsidie vanuit stedelijk welzijn, is de verhouding tussen zorg en cultuur meer in balans gebracht.

Daarnaast hebben wij ook in 2018 een bijdrage van de Van Leeuwen Van Lignac stichting ontvangen van € 70.000, hierdoor hebben wij onze ambitie op het gebied van educatie & emancipatie kunnen voorzetten met Theaterateliers. Verder heeft Theater Babel Rotterdam in samenwerking met de Gemeente de eerste inclusieve educatieve theaterproductie gerealiseerd ‘Seks in Rotterdam’, we zijn trots dat het ons gelukt is om jongeren opnieuw theatereducatie te bieden op basis van een belangrijk maatschappelijk thema voor het eerst is een educatief project met een dergelijk kwetsbaar thema gespeeld door acteurs met en zonder beperking, waardoor het product nog meer een afspiegeling is van de samenleving en tegelijkertijd een unieke ontmoeting veroorzaakte tussen onze acteurs en de jongeren. Van diverse fondsen heeft Babel aanvullende financiering gevonden voor het ontwikkelen en onderzoeken van de inclusieve visie van Babel waaronder het NSGK, het VSB fonds en HandicapNL. Tenslotte hebben wij in 2018 € 52.000 ontvangen voor de LCC-functie van ons Cultuurhuis Delfshaven waarmee we ons bereik en inclusieve werkwijze voor het gebied Delfshaven hebben kunnen voortzetten.

We zijn blij dat we alle plannen zoals voorzien hebben kunnen realiseren.

We hebben in totaal in 2018 **14.927** bezoekers bereikt. In dit jaarverslag worden de activiteiten omschreven. De prestaties zijn terug te vinden in het hoofdstuk prestatieraster.

Het is de ambitie van Babel om dit beleid en deze activiteiten gedurende de cultuurplanperiode te continueren.

Wij danken alle mensen die hebben bijgedragen aan de realisatie van Theater Babel Rotterdam.

Verklarende woordenlijst

- Mensen met een specifieke beperking:

Een verstandelijke en/of psychische beperking.

- De ander:

De ander is iedereen die niet vanzelfsprekend deelneemt aan het sociale en culturele leven. Het varieert van mensen met een beperking tot vluchtelingen, alleenstaande moeders met een bijstandsuitkering en zieke mensen. In dit document wordt met 'de ander' deze ruimere interpretatie bedoeld.

- Inclusie

Een manier van betekenisvol samenleven in het dagelijks leven, waarbij er sprake is van toenemende participatie van elk individu, ongeacht leeftijd, sekse, sociale-culturele achtergrond, etniciteit, mogelijkheden of beperkingen. Het gaat om een betekenisvolle deelname van individuen aan reguliere sociale en culturele activiteiten.

- Exclusief:

Een manier van werken in de samenstelling van een uitsluitend specifieke doelgroep (bv. alleen deelnemers met een beperking, alleen amateurspelers of alleen jongeren). Op basis van de doelstelling van de activiteit, de inhoud en het benodigde niveau wordt hiervoor gekozen bij enkele van onze activiteiten.

inhoudsopgave

1	over Theater Babel Rotterdam	5
	1.1 missie	
	1.2 visie	
	1.3 strategie	
	1.4 bedrijfsvoering	
	1.5 cultureel, maatschappelijke ondernemerschap	6
2	activiteitenoverzicht	6
	2.1 kerntaken van Babel	
	2.2 zorgeffecten	7
3	prestaties & toelichting	8
	3.1 prestatieraster	
	3.2 Prestaties Academie	9
	3.3 Prestaties gezelschap	9
4	de Academie (talentontwikkeling)	10
5	cultuureducatie & emancipatie	11
	5.1 doelstellingen	
	5.2 vormen van cultuureducatie	
	5.3 samenwerking	12
	5.4 Cultuurhuis Delfshaven	
6	publieksonderzoek	13
	6.1 woonplaats/afkomst bezoekers	
	6.2 communicatiemiddelen	
7	samenwerking	13
	7.1 Platform cultuur en welzijn	
	7.2 onderwijsinstellingen	
	7.3 culturele instellingen	
	7.4 internationaal	
8	toelichting op de begroting	14
	9.1 positie en functie in de stedelijke infrastructuur	
	9.2 bundeling expertise kunst en zorg	
	9.3 bijdrage aan verlevendiging binnenstad	
10	nawoord	15

**Babel is een huis voor inclusieve en exclusieve kunst.
Inclusief omdat we bewust kiezen voor een gemixte samenstellingen van individuen.
Maar ook het werken in exclusieve groepen sluiten we niet uit.**

1.1 missie

Wij willen met theatrale en beeldende middelen bijdragen aan de persoonlijke en culturele ontwikkeling van zo mogelijk alle Rotterdammers ongeacht hun achtergrond, geaardheid of fysiek en geestelijk vermogen. Wij zijn uit op een nieuw soort kunst die leeft van betekenisvolle interactie. Hierin is de ander weerbarstig en uitdagend aanwezig als onderdeel van de maatschappij en de kunsten. We tonen wat schuurt en doorgaans verborgen blijft. Het gaat om kunst waarin de maatschappij ongecensureerd vertegenwoordigd is. Onze activiteiten doorbreken de grenzen tussen de zorg en de kunsten zodat de ander daadwerkelijk kan participeren in de culturele wereld. Wij willen bijdragen aan het vergroten van de sociale en culturele ruimte van de ander. Dat is onze bijdrage aan een inspirerende grootstedelijke samenleving, die vrijheid ademt en betrokkenheid wekt.

1.2 visie

Wij menen dat in de huidige samenleving grote groepen vervreemd zijn doordat hun fysieke of verstandelijke beperking als sociale en culturele uitsluitingsgrond werkt. Een grootstedelijke samenleving dient daarentegen de totale diversiteit van haar bevolking te omarmen. Als het goed is heeft iedereen toegang tot een gedeelde sociaal-culturele ruimte. Theater maakt het mogelijk om alledaagse situaties in een nieuwe context te plaatsen. Door de 'artistieke representatie' zet de theatermaker 'het alledaagse' in een nieuw licht. Individuele verhalen stijgen uit boven de particuliere her-vertelling.

Van makers en uitvoerders vraagt dit persoonlijke en maatschappelijke betrokkenheid in combinatie met artistiek vakmanschap. Wij geloven in de intrinsieke waarde van kunst als fundament en doel van ons werk. Theater is direct, vitaal, relaterend, inspirerend, confronterend en verontrustend, maakt taboes bespreekbaar en toont nieuwe handelingsperspectieven en toekomstdromen. Theater is de interactie op de repetitievloer, de uitwisseling van ervaringen & dromen. Het is de verhouding tot onderwerpen & thematieken en de confrontatie met het publiek.

Doordat de ander zijn rol speelt in het maakproces ontstaan er nieuwe verhalen en nieuwe artistieke representatie-vormen. Dit leidt tot voorstellingen met persoonlijke, sociaal-maatschappelijke én artistieke impact. Het is een nieuwe kleur in het professionele werkveld.

1.3 strategie

Babel heeft de missie in 2018 gerealiseerd via de productie en presentatie van theatervoorstellingen en met een Academie (waaronder valt; de opleiding, training van onze acteurs, onderzoek en kennisuitwisseling, cultuureducatie & emancipatie) binnen deze activiteiten wordt zowel inclusief als exclusief gewerkt.

In volgende hoofdstukken lichten we toe welke activiteiten zijn gerealiseerd, voor wie we dat hebben gedaan en welke partners ons daarbij hebben ondersteund. Per december 2018 gaat de Stichting formeel verder als Stichting Theater Babel Rotterdam, we laten hiermee onze oude naam het rotterdamscentrumvoorthater formeel achter ons.

1.4 bedrijfsvoering

Paul Röttger is per 22 november 2018 directeur / bestuurder van de Stichting. Tevens is een statutenwijziging geëffectueerd, waarbij gekozen is voor een Raad van toezicht model. Röttger stuurt en bewaakt ook als directeur /bestuurder nog steeds de nieuwe ontwikkelingen van Babel, regisseert de producties en is betrokken bij de Academie. De visie en manier van werken van Babel wordt overgedragen aan gastacteurs en vaste acteurs die in dagelijkse trainingen zoeken naar verbreding, verdieping en/of bestending van de inclusieve visie en werkwijze. De gastacteurs worden per seizoen gecontracteerd en nemen als professionele theatermakers delen van de regie van ateliers en educatieve producties voor hun rekening onder begeleiding

en coaching van Paul Röttger. Hierdoor ontwikkelt Babel nieuwe makers die leren de inclusieve werkwijze toe te passen en de methodiek verder te ontwikkelen.

De dagelijkse leiding zorgt voor de inhoudelijke invulling en uitvoering van de activiteiten, pr/marketing en de bedrijfsvoering. Waar mogelijk worden de collega's met een beperking betrokken bij de dagelijkse werkzaamheden rondom de producties. In 2018 heeft Babel een 2^e locatie in gebruik genomen in het voormalig Theater Bonheur op de Eendrachtsstraat 81. De intentie is deze locatie aan te houden tot tenminste

Mei 2020.

1.5 Code Cultural Governance

De aangekondigde procedure om tot een statuten- en structuurwijziging te komen en een herziening van de organisatiestructuur is in 2018 afgerond. Om de slagvaardigheid van de organisatie te vergroten is gekozen voor een Raad van toezicht model, in plaats van het oude bestuursmodel. 22 November 2018 is de procedure afgerond en zijn de nieuwe statuten geëffectueerd en is de statutaire naam gewijzigd van rotterdamscentrumvoortheater naar Theater Babel Rotterdam. Het oude bestuur is afgetreden
Nieuwe Directeur bestuurder : Paul Röttger. Op 29 maart 2019 heeft de directeur bestuurder de jaarrekening goedgekeurd. De Raad van toezicht bestaat per 22 november 2018 uit :
Marco Florijn, Marcel Nollen, Marc Pil en Farida Hussein. Op 10 april 2019 zal de Raad van toezicht de jaarrekening formeel vaststellen.

Nu de procedure is afgerond past de gehele organisatie binnen de gestelde adviezen van de Code Cultural Governance.

1.5.1 Bezoldigingsbeleid directeur/ bestuurder

Het salaris van de directeur bestuurder is gebaseerd op de CAO Kunsteducatie, schaal 13 op basis van een contract voor onbepaalde tijd.

1.6 cultureel, maatschappelijk ondernemerschap

Babel is een cultureel, maatschappelijk ondernemer. Naast de ontvangen beschikking in het kader van het kunstenplan hebben we financiering uit diverse bronnen gehaald. Voor de periode 2018 hebben we een beschikking ontvangen van € 308.000,-. (Beschikking cultuurplan € 301.500 + indexering)

Het realiseren van extra financiering is in 2018 gelukt. Dankzij een belangrijke bijdrage van de Gemeente Rotterdam van € 150.000 ter dekking van het exploitatietekort in 2018.

Daarnaast hebben wij in 2018 een bijdrage van de Van Leeuwen Van Lignac Stichting ontvangen van € 70.000, hierdoor heeft Babel haar ambitie op het gebied van educatie & emancipatie kunnen waarmaken. Tenslotte hebben wij voor 2018 € 52.000 ontvangen voor de LCC-functie van ons Cultuurhuis Delfshaven.

Babel heeft in 2018 diverse subsidies ontvangen ter ondersteuning van het onderzoek naar inclusieve kunst van o.a. het NSGK, Stichting HandicapNL en het VSB fonds. Het NSGK heeft een bijdrage gegeven voor de komende 3 jaar, € 12.500 hiervan is ingezet in 2018, de resterende € 62.500 is een doelreserve donaties bestemd voor 2019-20-21.

Op dit moment zijn wij in afwachting van een nieuwe aanvraag bij Creative Europe (uitslag wordt verwacht medio mei/juni 2019). Deze hebben wij opnieuw samen met 6 Europese partners ingediend met als doel om ons inclusieve werk op Europees niveau te kunnen delen. We omschrijven in dit jaarverslag deze samenwerking.

2. activiteitenoverzicht

Babel realiseert haar activiteiten vanuit vier kerntaken. In samenhang zorgen de kerntaken voor de ontwikkeling en bevordering van inclusieve podiumkunsten. Met onze kerntaken faciliteren en initiëren we artistieke ontwikkeling, interactie met de stad en integratie binnen het culturele veld.

2.1 Kerntaken van Theater Babel Rotterdam

- Het produceren & presenteren van inclusieve interdisciplinaire voorstellingen
- Opleiden en trainen van spelers en makers
- Cultuureducatie & emancipatie
- Onderzoek & kennisdeling

Opleiding en cursussen (de Academie)

Deze bestond in 2018 uit een opleiding, losse cursussen en scholing van onze vaste spelers, gastspelers en theatermakers.

Hoofdstuk 3 omschrijft de verschillende gerealiseerde onderdelen en cursussen en behaalde studentenaantallen.

Hoofdstuk 4 omschrijft het beleid en de ontwikkeling van de Academie.

Het gezelschap (de karavaan) ; produceren & presenteren van inclusieve interdisciplinaire voorstellingen

Babel maakt voorstellingen met mensen zonder en met een specifieke beperking voor een regulier publiek, het onderwijs en bijzondere doelgroepen. De voorstellingen zijn altijd gebaseerd op universele thema's die direct verbonden zijn met maatschappelijk vraagstukken.

Hoofdstuk 3 geeft een overzicht van de producties en bereikte publieksaantallen.

Cultuureducatie & emancipatie

Door het werken met de ander betreden we een vrijwel onontgonnen gebied binnen de kunsten. Onze ervaring leert dat de confrontatie met de ander de kijker ontregelt. Deze ontregeling willen wij ten goede keren tot het ervaren en waarderen van inclusieve kunst, willen wij zorgen voor een emancipatie in de wijze waarop er naar inclusieve kunst wordt gekeken en naar kunstenaars met beperking in het bijzonder. Daartoe geven we het publiek kaders en handvatten. Dit hebben wij gerealiseerd d.m.v. theaterateliers die zich specifiek richten op jongeren uit het onderwijs waarbinnen zij de kunstenaars met een beperking ontmoeten en met hen samenwerken.

Hoofdstuk 3 geeft een overzicht van de theaterateliers en bereikte publieksaantallen

Hoofdstuk 5 omschrijft het beleid rondom de cultuureducatie & emancipatie.

Onderzoek & kennisdeling

Een structurele aanpak op het gebied van inclusieve kunst is nieuw en zorgt voor de mogelijkheid een methodiek te ontwikkelen. De literatuur over dit vakgebied is beperkt. Door het ontwikkelen van een overdraagbare methodiek kunnen wij bijdragen aan de kennisvergroting op dit gebied. Een belangrijk middel is de samenwerking met onze Europese partners uit Zweden, Frankrijk, Polen, Engeland, Wales en Ierland. Daarnaast zijn belangrijke partners in dit onderzoek de Hogeschool Rotterdam en de Erasmus universiteit.

Hoofdstuk 8 omschrijft het beleid rondom onderzoek en kennisdeling en omschrijft de genomen en volgende stappen.

2.2 zorgeffecten

Babel is een omgeving waar je wordt aangesproken op wat je kunt. Uniek in de aanpak van Babel is dat de beperking niet wordt gemeden, maar als een gegeven wordt beschouwd waarmee wordt gewerkt. In het werkproces zien we voortdurend dat zorgmedewerkers een andere verhouding tot hun cliënten krijgen. Om dit proces te stimuleren is ervoor gekozen hen niet als leer-werkcoach aan de kant te laten staan maar actief mee te laten werken, leren en spelen in onze producties. Dit draagt in grote mate bij aan een ondersteunende en stimulerende begeleiding, leidt tot empowerment, ontwikkeling en herstel, zodat de spelers met een specifieke beperking sterker en zelfstandiger worden. Waar voorheen de zorgcoach de grenzen bewaakte is ons doel de spelers te leren zelf aan te geven waar hun grenzen liggen. Hiermee bereiden we onze spelers ook voor op mogelijke rollen en werkzaamheden elders.

Met de samenwerking leert de zorg andere manieren kennen om cliënten te begeleiden naar een actieve deelname aan de samenleving. Het geeft hen vertrouwen dat cliënten nieuwe verantwoordelijkheden aankunnen. Ze zijn aantoonbaar weerbaarder dan voorheen werd gedacht. Dit besef maakt de zorg effectiever en flexibeler. De hiermee samenhangende methodiek wordt gedurende dit kunstenplan vastgelegd en omschreven in evaluaties, zo werken wij richting een document / platform dat deze methodiek deelbaar maakt . Uitdagingen zijn ook te noemen,

3 prestaties & toelichting

3.1 prestatieraster

				uit het V.O.	
BEGROTING 2018	jaarplan 2018				
	Prestatieraster		Waarvan in Rotterdam		
	Aantal producties	35			
	Aantal presentaties	291	291		
	Aantal bezoekers	14636	14636		
	Binnenschools		PO	VO	
	Deelnemers	250	5000		
	Contacturen	30	300		
	Buitenschools		< 25 jaar	> 25 jaar	
	Deelnemers	4942	4365		
Contacturen	0	740			
SPECIFICATIES	deelnemers Academie	400		15	
	bezoekers regie-examens	1224		0	
	behaalde regie-diploma's	6		0	
	bezoekers presentaties cursussen	1082		0	
	bezoekers Het gedr. Cafe*	640		75	
	bezoekers Piazza*	817		381	
	bezoekers ateliers*	2130		2130	
	bezoekers SIR18*	1477		1477	
	bezoekers Taal*	200		0	
	bezoekers pvt sessies*	729		0	
	bezoekers week tegen kinderm.*	272		272	
	bezoekers film het andere zijn	219		0	
	deelnemers inclusieve werkvloer	150		0	
	deelnemers workshops Hogeschool	300		300	
	bezoekers Cultuurhuis Delfshaven	4881		0	
overige bezoekers	400		16		
totaal bezoekers	14927		4666		
*karavaan/gezelschap producties	6265				
REALISATIE 2018	jaarverslag 2018				
	Prestatieraster		Waarvan in Rotterdam		
	Aantal producties	43	43		
	Aantal presentaties	318	317		
	Aantal bezoekers	14927	14685		
	Binnenschools		PO	VO	
	Deelnemers	553	4666		
	Contacturen	35	310		
	Buitenschools		< 25 jaar	> 25 jaar	
	Deelnemers	3051	6657		
Contacturen	0	1097			
VERSCHIL 2018	verschil met jaarplan				
	jaarplan 2018				
	Prestatieraster		Waarvan in Rotterdam		
	Aantal producties	8	8		
	Aantal presentaties	27	26		
	Aantal bezoekers	291	49		
	Binnenschools		PO	VO	
	Deelnemers	303	-334		
	Contacturen	5	10		
	Buitenschools		< 25 jaar	> 25 jaar	
Deelnemers	-1891	2292			
Contacturen	0	357			

3.2 Prestaties Academie

De Academie kent zowel inclusieve als exclusieve onderdelen.

Het streven was om 294 studenten en cursisten te behalen, dit aantal is ruimschoots behaald, in 2018 werden de onderdelen van de Academie gevolgd door 400 deelnemers. Dit is mede te verklaren doordat een groter aantal cursussen dan verwacht van start zijn gegaan. In de verdere ontwikkeling van het educatieve aanbod wordt de komende jaren gekozen voor verdieping en kwaliteit, daarmee kiezen we voor een lager aantal verschillende cursussen om de resterende cursussen te kunnen verdiepen en volledig inclusief van opzet te maken.

De 400 deelnemers zijn als volgt te verdelen;

- 299 (165 voorjaar en 134 najaar) van deze studenten volgden een van de los te volgen cursussen, een proefles of een van de masterclasses van de Academie
- 12 deelnemers waren medewerkers van Pameijer voor de voor hen specifiek ontwikkelde cursus 'waar zorg kunst ontmoet'
- 6 studenten deden een regie-examen, deze examenvoorstellingen werden samen 16 keer gespeeld en bezocht door 1.224 bezoekers.
- 68 van studenten zijn onze acteurs met en zonder een beperking, zij volgen met elkaar 90 dagen per jaar trainingen die wij kunnen realiseren dankzij een bijdrage van NSGK (het gehandicapte kind, VSB fonds en HandicapNL. (34 individuen geteld per seizoen jan-juni en sept-dec)
- 15 van deze deelnemers zijn stagiaires van de Hogeschool Rotterdam, zij volgen naast hun stageopdrachten tevens lessen samen met onze vaste acteurs en hebben zelf lessen gegeven onder begeleiding aan onze vaste acteurs.

Toelichting

Cursussen

299 deelnemers zijn cursisten, zij nemen deel aan theatercursussen in korte en lange trajecten. Dit zijn volwassenen die in vrije tijd willen deelnemen. Tegelijkertijd brengen we hen in contact met onze inclusieve activiteiten doordat vanaf 2018 ook enkele acteurs met een beperking aan de cursussen konden deelnemen.

Kaderopleiding regie

6 studenten zijn afgestudeerd met een regie-diploma. Momenteel bevindt dit onderdeel zich in een overgangsfase waarin de oude kaderopleiding spel en regie wordt ontwikkeld tot een post-opleiding die zich meer richt op de inclusieve kant van het maken en de focus verlegt naar het uitbreiden van trainingen en lessen voor professionals waaronder de vaste en gastacteurs van ons gezelschap.

Scholing

68 acteurs (We tellen per seizoen : 34 voor de zomer en 34 na de zomer) met en zonder een beperking spelen in onze producties en volgden 90 dagen per jaar gemiddeld 2 lessen/trainingen per dag. Hiermee scholen wij onze acteurs in eigen huis en ontwikkelen nieuwe vaardigheden. Deze lessen kunnen wij geven dankzij een bijdrage van Pameijer. **15** stagiaires van de Hogeschool Rotterdam hebben meegedaan en bijgedragen aan deze lessen, konden onderzoek doen en ervaring op het gebied van inclusief theatermaken.

Traject op maat voor Pameijer medewerkers

12 deelnemers volgden het speciaal voor medewerkers van Pameijer ontwikkelde traject 'waar zorg kunst ontmoet' met als doel om zorgmedewerkers te leren hoe ze kunst in kunnen zetten in de zorgsector.

2.306 Bezoekers Academie

De diverse cursussen en regie-examens zijn bezocht door 2.306 bezoekers. Waarvan 1.082 bezoekers bij presentaties van cursussen en 1.224 bezoekers bij de regie-examenvoorstellingen.

3.3 Prestaties gezelschap

Samen waren onze producties, educatieve voorstellingen en theaterateliers in 2018 **215** keer te zien en werden bezocht door **6.265** bezoekers, waarvan **4.335** vanuit het Voortgezet en Speciaal onderwijs.

Hieronder omschrijven we onze belangrijkste activiteiten van het gezelschap;

- **Het gedroomde café – multidisciplinaire voorstelling van Paul Röttger**
  - In het gedroomde café luisterde het publiek naar de verhalen en verlangens van de spelers
  - Over dromen van de ander die zo vaak onze eigen dromen raken
  - Daarna zag het publiek een theatrale scene met spel, live muziek, circuskunst en dans waarin de acteurs zich als kunstenaar/ muzikant / acteur / zanger en danser lieten zien
  - De voorstelling werd gespeeld op locatie in de kerk van de Doopsgezinde gemeentekerk aan de Noordmolenwerf in Rotterdam
  - **8** voorstellingen
  - **640** bezoekers
  - Het gedroomde café werd afgesloten met een jubileumvoorstelling op 30 maart 2018.

- **Piazza della vita– een theaterchoreografie van Paul Röttger**
  - Een ongegeneerde blik op het leven.
  - Thema's ; Geboorte, liefhebben, afgewezen worden, bevestiging, de dood. Zonder woorden, wel zang, live muziek, acrobatiek en dans.
  - Een plein gevuld met bezoekers, twee enorme kunstobjecten en maar liefst 34 spelers
  - **5** voorstellingen voor regulier publiek
  - **7** voorstellingen voor het onderwijs
  - **817** bezoekers
  - Piazza della vita wordt doorgespeeld t/m mei 2019

- **Theaterateliers**
  - Theaterateliers hebben als doel om de ontmoeting te creëren tussen jongeren en onze vaste acteurs met een beperking, die gebeurt door middel van een artistieke dialoog. Door het atelier willen we binnen een thema inzicht veroorzaken bij de acteurs en het publiek. Ze leren daarbij van elkaar, komen tot nieuwe inzichten over zichzelf, elkaar en de wereld.
  - **100** keer gespeeld voor verschillende klassen uit het VO van Rotterdam
  - **2.130** bezoekers
- **Seks in Rotterdam 2018**
  - In opdracht van de Gemeente Rotterdam ontwikkelde Babel een unieke educatieve theaterproductie voor het Speciaal en voortgezet onderwijs uit Rotterdam. Met als thema's gezond seksueel gedrag, seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld.
  - Voor het eerst hebben wij een dergelijk educatief theaterproject gemaakt en gespeeld in inclusieve vorm, zowel acteurs met als zonder beperking speelde een op een indringende en kwetsbare monologen in de bijzondere setting van een grote witte tent, een vloer bedekt met Perzische kleden en grote witte lantaarns en zachte kussens.
  - **100** keer gespeeld voor verschillende klassen uit het Speciaal onderwijs en Voortgezet onderwijs van Rotterdam
  - **1.477** bezoekers
- **Taal in de stad**
  - Een interactief, educatief theatertraject voor diverse doelgroepen met verhalen over taal, hoe moeilijk het is als je niet kunt lezen of schrijven, de schaamte daarover, wat het met je doet en wat je er aan zou kunnen doen. Maar ook hoe je dit kan herkennen en wat je zou kunnen adviseren.
  - **10** voorstellingen op diverse locaties
  - **200** bezoekers
- **Participatieverklaringen 2018**
  - In samenwerking met de Gemeente Rotterdam en vluchtelingenwerk werden op 18 dagen vluchtelingen en andere nieuwe Rotterdammers ontvangen op de Mathenesserdijk en op onze nieuwe locatie aan de Eendrachtsstraat. Zij werden ontvangen met live muziek van een van onze vaste acteurs, luisterden en keken naar monologen uit Taal in de stad en tekenden tenslotte hun participatieverklaring als bewijs van het afronden van dit traject.
  - **10** bijeenkomsten
  - **729** bezoekers
- **Week tegen kindermishandeling**
  - In opdracht van de Gemeente Rotterdam werden twee verschillende educatieve voorstellingen ontwikkeld voor de Week tegen kindermishandeling. In een inclusieve opzet werd met onderwijs studenten van In-Holland, de Hogeschool Rotterdam en Albeda het thema seksueel misbruik onder de aandacht gebracht. Met als doel de studenten inzicht te geven hoe de signalen van misbruik te herkennen en hoe te handelen bij signalering.
  - **12** klassen
  - **272** leerlingen
- **Film 'Het andere zijn'**
  - **2** vertoningen in Galway, Ierland 'Blue Teapot' en tijdens een bijeenkomst van Mooms Teatern, Mind the Gap en L'oiseau Mouche
  - **219** bezoekers

- **De inclusieve werkvloer**
  - Voor ambtenaren van de Gemeente Rotterdam zijn specifieke workshops ontwikkeld genaamd 'De inclusieve werkvloer' waarbij een dag lang samen wordt gewerkt met onze acteurs met en zonder beperking. Om zo ambtenaren te laten ervaren wat inclusief werken inhoudt en hoe dit kan bijdrage aan zowel de samenleving als het arbeidsleven.
  - **6** workshops
  - **150** deelnemers
- **Workshops Hogeschool Rotterdam**
  - Specifiek voor de Hogeschool Rotterdam ontwikkelde Babel workshops waarbij de methodiek van werken gedeeld wordt met studenten van de Hogeschool. Onder coaching van theatermakers van Babel leren zij om op basis van een maatschappelijk thema een persoonlijk verhaal om te zetten in een artistieke theatertekst en deze te spelen.
  - **5** workshops
  - **300** studenten

4 de Academie

Met de cursussen richt de Academie zich in eerste instantie op vrijetijdsbesteding van volwassenen. We zien dit als een uniek middel om mensen op een laagdrempelige manier met ons werk en visie in contact te brengen. Het zorgt dat de inclusieve kunst de kans krijgt zich te mengen met cursisten uit vrijetijdsector in de leeftijd van 18 tot 80 jaar. Ook deze cursussen komen in contact met onze inclusieve werkwijze en voorstellingen, als onderdeel van de cursus bezoekt iedere deelnemer een productie van het gezelschap. En gedurende presentatieweekenden presenteren cursisten en acteurs van het gezelschap zich samen en ontmoeten en bezoeken elkaars presentaties. Enkele acteurs met een beperking namen deel aan de cursussen die toegankelijk zijn voor deelnemers met een beperking.

De afgestudeerde student van de opleiding inclusieve maker is in staat om zich met een breed palet aan theatrale middelen (taal, fysiek, beeldend en muzikaal) te verhouden tot actuele maatschappelijk en artistieke ontwikkelingen. Deze verhouding resulteert in kwalitatieve inclusieve kunst die zowel communiceert met specifieke doelgroepen als met regulier publiek. Afgestudeerden kunnen deelnemen, vorm en/of sturing geven aan een artistiek werkproces waarbij mensen met en zonder een specifieke beperking samenwerken.

Inclusief laboratorium

De Academie is tevens de kweekvijver van het gezelschap van Babel, culturele collega-instellingen, theaterwerkveld en de zorg- en onderwijssector. Het werkt als een inclusief laboratorium waarin altijd ruimte is om ideeën te testen en methodieken verder te ontwikkelen die voeding geven aan de Babel voorstellingen en aan deze werkvelden. Het zijn werkvormen en artistieke concepten die worden ontwikkeld vanuit ieders persoonlijke kracht, artistieke visie en intuïtie. Er is een wederzijdse beïnvloeding tussen de trainingen en de producties. De artistieke resultaten van het werken met de ander zijn te zien en te ervaren in de voorstellingen van Babel.

doelgroepen

De Academie is de verzamelnaam voor al onze activiteiten met een educatief karakter. Het richt zich op iedereen die op een professionele wijze theater wil leren maken. Bij de instroom wordt specifiek gekeken naar de voorkennis van de studenten. We onderscheiden hierbij drie doelgroepen:

- Theatermakers met een kunstvakopleiding
- Deskundigen uit zorg en onderwijs die zich willen scholen in het maken van theater met mensen met een specifieke beperking
- Studenten van het instituut sociale opleidingen van de Hogeschool Rotterdam
- Volwassenen met als doel vrijetijdsbesteding

Bij de instroom tot de Academie wordt gekeken naar de mogelijke bijdrage van studenten aan elkaars ontwikkeling. Uit ervaring blijkt dat de studenten zowel van binnen als buiten het grootstedelijke gebied van Rotterdam komen.

5 cultuureducatie & emancipatie

De in de prestaties omschreven theaterateliers en educatieve voorstellingen vallen tevens onder onze cultuureducatie & emancipatie. Het onderdeel cultuureducatie varieert van reflectie op bezochte voorstellingen tot actieve deelname aan workshops bij onze voorstellingen en prestaties. De ervaring is dat de confrontatie met de ander de deelnemer ontregelt. Wij zien in onze cultuureducatie dat het werken met mensen met een specifieke beperking het begin is van het emancipatieproces van de ander.

5.1 doelstellingen

Babel kent ten aanzien van cultuureducatie drie doelen:

- De ontwikkeling van een positieve houding ten aanzien van kunst en cultuur
- Het ontdekken van eigen vaardigheden op het gebied van uitvoerende kunst en cultuur
- Het vergroten van kennis en inzicht op het gebied van kunst en cultuur

De twee doelen ten aanzien van emancipatie zijn gericht op bevordering van participatie:

- De ontwikkeling van het besef dat mensen met een specifieke beperking onderdeel zijn van onze maatschappij
- Het aanzetten van kinderen, jongeren en volwassenen tot het opnieuw kijken naar en nadenken over de wereld waarin zij leven en de rol die zij daarin (kunnen) spelen

5.2 Vormen van cultuureducatie

Babel organiseert activiteiten rondom voorstellingen; workshop & theaterateliers & ontmoetingen die aansluiten bij de visie van Babel. Hiermee stimuleren we beschouwing, informeren we, gaan in gesprek of nodigen uit tot actieve deelname.

- Inleidingen voor voorstellingen en discussie erna
Regelmatig organiseren we na voorstellingen discussies met onze spelers over de voorstelling. Hierdoor hebben studenten direct contact met onze inclusieve cast. Babel geeft hen directe en relevante informatie, bevraagt de studenten over hun beleving, en veroorzaakt unieke ontmoetingen tussen jongeren en de inclusieve spelersgroep. De artistiek leider, regisseur of de marketing of de educatie/ emancipatiemedewerker leidt deze discussie in samenwerking met acteurs van het gezelschap.
- Samen eten
De voorstellingen voor regulier publiek worden altijd afgesloten met een maaltijd. Het team van Babel en de acteurs koken en verzorgen de maaltijd. Acteurs serveren de maaltijd uit en komen zo informeel in contact met het publiek om zo een ontmoeting en interactiviteit te veroorzaken. Ook hier vinden we de ontmoeting tussen het publiek en onze acteurs prioriteit.
- Theateratelier
Laagdrempelige ontmoetingen in het kader van cultuureducatie & emancipatie organiseren we in de vorm van theaterateliers. Een theateratelier kent een open structuur waar publiek en acteurs samen kunst maken rond maatschappelijke thema's. Deze thema's zijn scherp en waar nodig taboedoorbrekend. Denk aan thema's als 'afscheid, '(on)vervulde liefde' en 'de dood'.

5.3 samenwerking cultuureducatie

Voor cultuureducatie en emancipatie zijn met name de volgende partners bereikt:

- GK van Hogendorp
- Accent
- LMC Talingstraat
- Hildegardis college
- Albeda
- Libanon college
- Hogeschool Rotterdam
- Artez
- Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam (KCR).

Met dit kenniscentrum wordt het basis-, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs met de interdisciplinaire voorstellingen en theaterateliers en bijbehorende educatie passend gemaakt.

5.4 Cultuurhuis Delfshaven (LCC)

Het Cultuurhuis Delfshaven kon in 2018 worden uitgevoerd dankzij een subsidie van de Gemeente Rotterdam van € 52.000. We gaan ervan uit dat deze activiteit ook de komende jaren kan worden voortgezet. Indien de subsidie hiervoor vervalt zullen we de bijbehorende activiteiten hierop moeten aanpassen.

Het uitgangspunt voor Cultuurhuis is de inclusie, alle activiteiten vinden plaats in combinatie met onze acteurs en studenten. De doelgroepen waar het Cultuurhuis zich op richt zijn kinderen, jongeren en volwassenen uit het gebied Delfshaven.

De activiteiten bestaan uit ; Schoolmusicals, poëzie lunch, de theatertuin (lessen voor kinderen), een open podium, wijkbewonersbijeenkomsten, en diverse activiteiten die aansluiten bij de lokale festivals en wijkfeesten. Daarnaast worden onze producties ingezet voor deze doelgroepen.

We hebben met het Cultuurhuis 4.881 bezoekers bereikt, waarvan 3.067 kinderen en jongeren (<25) en 1.814 volwassenen (>25).

6 publieksonderzoek

6.1 woonplaats en afkomst

Op verzoek van de Gemeente is in 2018 bijgehouden wat de woonplaats van onze bezoekers is over het totale publieksbereik. Hiertoe is Ticketmatic de voornaamste tool om dit te meten. Aangezien niet alle bezoekers via dit systeem bij onze activiteiten binnenkomen, zijn wij uitgegaan van de percentages die wel gemeten zijn en hebben deze toegepast op onze bezoekersaantallen om zo tot een goede schatting te komen van de gevraagde data.

		publiek woonachtig in Rotterdam	publiek woonachtig in de regio Zuid-Holland incl. Rdam	publiek woonachtig overig Nederland	publiek woonachtig in het buitenland
totaal aantal bezoeken	14927				
specificatie		9553	13882	896	149
in procenten		64%	93%	6%	1%

6.2 communicatiemiddelen

Op basis van het publieksonderzoek worden marketing- en communicatiebeslissingen genomen en keuzes gemaakt op welke media en locaties te adverteren in met name de social media. Naast een aantal basis communicatie-uitingen (zoals een structurele huisstijl om herkenbaarheid te vergroten) werken we met diverse communicatiemiddelen met als doel om ons bereik en publiek te vergroten.

middelen

De website en social media kanalen zijn de eerste communicatiemiddelen om ons publiek te informeren over onze activiteiten, om actualiteit in beeld te houden wordt actief geschreven en wekelijks nieuws gepubliceerd. De website wordt responsief uitgevoerd volgens het mobile-first principe, wat wil zeggen dat ongeacht op welke apparaat je de website bezoekt, de vormgeving zich aanpast aan het scherm en formaat van de telefoon, i-pad of laptop waar je de website op bekijkt. Daarnaast is Babel actief op Facebook, Twitter en Instagram om ook via deze social media kanalen haar publiek te betrekken, te zorgen voor interactiviteit en voorgroei.

Wekelijks stuurt Babel een digitale nieuwsbrief naar in totaal 12.000 abonnees, deze nieuwsbrief wordt tevens gedeeld op de sociale media. Tijdens activiteiten wordt wanneer mogelijk live verslag gedaan d.m.v. foto's op de diverse social media. In 2018 is er geïnvesteerd in een uitbreiding van ons pr team ; Brecht Hermans en Willem Pekelder zette zich naast Dominique Mol in om de PR op landelijk niveau verder te ontwikkelen. Dit heeft o.a. geresulteerd in meer PR aandacht, interviews en landelijke publiciteit voor de jubileumproductie Piazza della vita en het jubileum van Paul Röttger die met Piazza zijn 30-jarig jubileum als directeur vierde.

7 samenwerking

Samenwerken blijft een wezenlijk onderdeel van Babel. We bouwen voort op de samenwerkingsverbanden met de lokale omgeving vanuit het cultuurhuis, met onderwijsinstellingen en het culture veld. Het is een dynamisch netwerk dat voortkomt uit een ondersteunende, aanvullende en inhoudelijke noodzaak. Centraal staat de samenwerking met Pameijer.

7.1 Platform cultuur en welzijn

Babel is onderdeel van het Platform Cultuur en Welzijn, zoals beschreven in de ingediende 'Samenwerkingsplannen'. Middels het platform wordt een brug geslagen tussen zorg en cultuurinstellingen in Rotterdam. De lancering van dit platform vond plaats bij theater Babel Rotterdam die voor de gelegenheid een openbare repetitie hebben vertoond van de op dat moment in productie zijnde voorstelling 'Het gedroomde café'.

7.2 onderwijsinstellingen

Babel heeft ook in 2018 kunstvakopleidingen bij haar werk betrokken door structureel ruimte te bieden aan stagiaires. De samenwerking met de opleidingen van de Hogeschool Rotterdam en Docent Theater van ArtEZ worden voortgezet. Beide opleidingen zijn nauw verwant met ons werk via het sociaal-artistiek profiel in hun curriculum.

7.3 culturele instellingen

Naast samenwerkingen in de zorg en de onderwijssector werkt Babel ook samen met andere culturele instellingen binnen Rotterdam. We bezoeken tenminste 10 keer per jaar met ons hele gezelschap voorstellingen van andere makers en zorgen zo voor ontmoetingen tussen ons gezelschap en de Rotterdamse Culturele instellingen. Met TNR werkt het Babel samen door in overleg hun leden actief bij onze activiteiten te betrekken en te zorgen voor een laagdrempelige instroom voor deelname aan onze cursussen. Babel is actief in het stedelijk netwerk cultuureducatie en talentontwikkeling en het platform zorg en cultuur.

7.4 internationaal

Als pionierende instelling vinden wij het belangrijk om over de grens te kijken. In werkbezoeken aan onder meer Sint Petersburg, Zweden, Groot-Brittannië en Frankrijk hebben we inspirerende contacten gelegd. Deze contacten zijn geïntensiveerd en hebben gezorgd voor een aanvraag bij Creative Europe in een project genaamd ' 'Crossing the line+'. Met partners in Sint Petersburg wordt een plan ontwikkeld om tot een uitwisseling te komen met een gezelschap gehuisvest in het Alexandrinsky theater en met docenten en studenten van de Russian State Institute of Performing Arts wordt gewerkt aan een master op het gebied van 'Inclusive art'.

Creative Europe; Crossing the Line+

Wij werken inmiddels al enkele jaren met diverse internationale gezelschappen in Europa die werken met acteurs met een beperking. Deze in totaal 7 partners zijn op dit moment met elkaar verbonden in het vervolg op het 'Crossing the Line' project dat uit 3 partners bestond en in januari 2017 is afgerond met een theaterfestival in Roubaix. Deze huidige partners (Zweden, Frankrijk, United Kingdom) hebben het Babel gevraagd partner te worden.

Internationale partners van CTL+: l'Oiseau-mouche (Roubaix, Frankrijk), Mooms Teatern (Malmö, Zweden), Mind the Gap (Bradford, UK), Blue Teapot Theater Company (Galway, Ierland), Teatr21 (Warschau, Polen), Hijinx (Cardiff, Wales)

In november 2016 is een Crossing the Line+ (CTL+) aanvraag ingediend voor de periode najaar 2017 t/m voorjaar 2021. Medio mei 2018 hoorden wij dat deze aanvraag niet werd gehonoreerd. Eind 2018 is een herziene aanvraag ingediend waarvan de uitslag verwacht wordt in Mei/juni 2019.

8 toelichting op de jaarrekening 2018

Voor de periode 2017-2020 is in het kader van het Cultuurplan een subsidie toegekend van € 301.500 door de dienst Kunst & Cultuur, vermeerderd met de indexring bedraagt deze kernsubsidie in 2018 € 308.000. Als aanvulling op deze subsidie is voor het jaar 2018 door de Gemeente (Stedelijk Welzijn) een aanvullende subsidie toegekend van € 150.000 ter dekking van het exploitatietekort.

Naast deze subsidies ontving Babel een subsidie ten behoeve van het Cultuurhuis Delfshaven (€ 52.000), het project "Taal in de Stad" (€ 21.633), voor de uitvoering van het educatieve-project "Seks in Rotterdam 2018" (€ 80.000), en voor de theaterateliers (€ 70.000) van de Van Leeuwen Van Lignac Stichting. Daarnaast ontving Babel aan diverse kleinere fondsen en donaties bijdragen die zijn ingezet voor innovatie en ontwikkeling van onze inclusieve visie en werkzaamheden (€ 53.785). Van het NSGK ontvingen wij subsidie voor een periode van 3 jaar (€ 75.000), € 12.500 hiervan is ingezet in 2018. Het resterende bedrag is terug te vinden in de jaarrekening onder reservering donaties en bestemd voor de jaren 2019, 2020, 2021.

Theater Babel Rotterdam is blij dat het met deze subsidies vorm kon geven aan de activiteiten, zoals bedoeld in de aanvraag voor de huidige cultuurplanperiode. In bijgaande jaarrekening wordt een financiële verantwoording afgelegd voor de besteding van deze subsidies.

In 2018 is een positief resultaat uit gewone bedrijfsvoering geboekt van: € 25.045.

	Jaarrekening 2018		Begroting 2018	
1 Totaal eigen inkomsten plus verkregen bijdragen uit private middelen	€ 405.783	39,9%	€ 260.869	33,8%
Subsidies	€ 611.633	60,1%	€ 510.000	66,2%
Totaal inkomsten	€ 1.017.416	100,0%	€ 770.869	100,0%
Totaal lasten	€ 992.371	97,5%	€ 770.869	100,0%
Resultaat	€ 25.045	2,5%	-	-

	Jaarrekening 18	Begroting
Directe opbrengsten	€ 281.372	130.869
Overige bijdragen uit private middelen	€ 123.785	130.000
Rentebaten	€ 626	-
Totaal onder 1	€ 405.783	260.869

In het boekjaar 2018 zijn meer activiteiten gerealiseerd dan in de begroting was opgenomen. Deze activiteiten hebben meer inkomsten gegenereerd dan was begroot. De aan deze activiteiten verbonden kosten doen ook de totale lasten van de organisatie stijgen.

Een deel van de ontvangen subsidies komt pas tot uitkering, na een definitieve vaststelling van de subsidie. Op grond van de toegezegde subsidies belooft dit over het verslagjaar een bedrag van € 128.400, 17,5% van de in totaal toegezegde subsidies. Dit gegeven vereiste een strakke liquiditeitsplanning en waar nodig een beperking van de uitgaven. Mede hierdoor is het jaar 2018 afgesloten met een beperkt positief resultaat van 2,5 %.

Resultaten van de exploitatie worden ten gunste gebracht aan de "doelreserve ontwikkeling en innovatie". Deze reserve zal in 2019 worden ingezet ten behoeve van de aangegane verplichtingen voor de (doorlopende) productie "Piazza della vita" (€20.373) en de verplichtingen rondom het lopende huurcontract van de Eendrachtsstraat (€25.000). Het resterende deel zal worden ingezet op een verlenging van het huurcontract Eendrachtsstraat.

De salarissen organisatie belopen in 2018 € 214.250, dit is € 41.115 minder dan begroot. Dit is te verklaren doordat in de begroting een zakelijk leider was opgenomen, doch in de praktijk kostentechnisch niet is gerealiseerd. Daarentegen zijn de kosten van een "interim manager" hoger dan in de begroting was voorzien.

De Salarissen docenten in 2018 voor de cursussen zijn gerealiseerd voor € 28.273. Dit is € 46.522 lager dan begroot. De verklaring is dat het merendeel de lessen voor onze gast en vaste acteurs die wij rekenen onder de Academie gegeven zijn via de 'Theaterkaravaan' en specifiek onder die noemer zijn geboekt in de jaarrekening.

In 2017 en 2018 zijn donaties ontvangen van verschillende sponsors en donateurs. Deze donaties zijn bestemd voor lopende en toekomstige activiteiten. De niet bestede donaties zijn opgenomen als een reservering. In het saldo per ultimo 2018 is mede begrepen een subsidie van het NSGK van €62.500, bestemd voor activiteiten in de jaren 2019 t/m 2021.

10   nawoord

Wij kijken met trots en tevredenheid terug op 2018.

Het belang dat in de cultuurplannota werd gegeven aan samenwerking, talentontwikkeling en kruisbestuiving deelt Babel. Het zijn deze gedeelde waarden die al 30 jaar het hart van ons werk vormen. De ondersteuning van de Gemeente Rotterdam en de unieke en structurele samenwerking met zorginstelling Pameijer heeft het voor ons mogelijk gemaakt om nieuwe artistieke stappen te zetten.

Meer dan ooit realiseren wij ons dat het werk van Babel pionierswerk is. In samenwerking met de zorg en met name met Pameijer wordt voortdurend onderzoek gedaan naar een verantwoorde zorgomgeving die voorziet en meewerkt aan de nodige voorwaarden waarbinnen onze kunstenaars met een beperking kunnen worden uitgedaagd en zich kunnen ontwikkelen. Ook in het culturele veld weet men veelal niet hoe zich te verhouden tot inclusieve kunst. We achten ons onderzoek naar inclusieve werkwijzen dan ook een kern van ons werk. Bovenaan staat echter de artistieke kwaliteit van ons werk. Door het uitwisselen en het bundelen van elkaars expertise ontstaat er iets nieuws wat zowel de zorg als de kunst rijker maakt. Onze jubileumproductie 'Piazza della vita' is lovend ontvangen en de artistieke kwaliteit wordt gezien.

Babel kijkt ernaar uit de ingezette weg te continueren en met de steun van de Gemeente Rotterdam gezamenlijk de voorhoede te zijn op het gebied van diversiteitsbeleid in de culturele sector.